

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ

Гнатковська К.В.

аспірант третього року навчання спеціальності «Економіка»,

Поточилова І. С.

асистент кафедри економіки підприємств

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасних умовах глобалізації та зростання ролі знань і технологій як провідних чинників виробництва особливого значення набуває кластерна модель розвитку економіки. Інноваційні кластери виступають ефективною формою організації взаємодії між підприємствами, науковими установами, університетами та органами влади, що сприяє поширенню нововведень, підвищенню продуктивності праці й формуванню сталих конкурентних переваг на ринку.

В Україні процеси кластеризації лише набувають системного характеру, тому важливо дослідити сутність, функції та особливості розвитку інноваційних кластерів як інструменту структурної модернізації економіки.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності інноваційних кластерів та виявлення особливостей їх формування і розвитку в національній економіці.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

розкрити економічну сутність і класифікаційні ознаки інноваційних кластерів;

визначити роль кластерів у підвищенні інноваційної активності регіонів;

охарактеризувати чинники, що впливають на ефективність їх функціонування;

окреслити напрями державної підтримки та стимулювання розвитку кластерних ініціатив в Україні.

Інноваційний кластер — це мережа взаємопов'язаних підприємств, науково-дослідних установ, освітніх закладів, інфраструктурних і фінансових

організацій, які об'єднуються для реалізації спільних проектів, спрямованих на створення, впровадження й комерціалізацію інновацій.

Основними характеристиками інноваційного кластера є територіальна концентрація учасників, технологічна взаємодоповнюваність, горизонтальні зв'язки та високий рівень довіри між партнерами. Кластер сприяє зниженню трансакційних витрат, підвищенню ефективності використання ресурсів, обміну знаннями та формуванню нових бізнес-моделей.

Особливістю розвитку інноваційних кластерів в Україні є недостатній рівень інтеграції науки, освіти та бізнесу, обмеженість фінансових ресурсів і нерозвиненість інноваційної інфраструктури. Водночас потенціал для створення кластерів має аграрна, ІТ-, машинобудівна та біотехнологічна сфери. Важливим напрямом їх стимулювання є державна підтримка інноваційної діяльності через гранти, пільгове оподаткування, створення технопарків і бізнес-інкубаторів.

Ефективний розвиток кластерів потребує комплексної кластерної політики, спрямованої на формування сприятливого інституційного середовища, розвиток інноваційних мереж і міжнародне партнерство.

Інноваційні кластери є ключовим елементом сучасної економіки знань і важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності держави. Їх розвиток забезпечує синергію науки, бізнесу й влади, сприяє зростанню інноваційної активності та регіональному економічному піднесенню. Для України актуальним є створення умов для формування кластерної інфраструктури, розширення міжрегіональної співпраці та підтримка кластерних ініціатив у стратегічно важливих секторах економіки.

Список використаних джерел

1. Білик Р. С. Кластеризація як інструмент забезпечення конкурентних переваг національної економіки у європейському інноваційному просторі. *Журнал «Регіональна економіка»*, 2019. №1. С. 65-75.
2. European Cluster Observatory: Website. 2019. URL: <http://www.clusterobservatory.eu>